

nimo po duhovniku Simonu Gregorčiču samo na besedilo tega zbora:

In jaz se na robu ne ganem
viharju klubujem, otanem,
ko v steno valovje, usode vihar
ob me se zaganja;
a duh se ponosni ne vklanja:
Ti streti me moreš, poteti nikdar,
usode sovražne — vihar!

(Dolgotrajno ploskanje in odobrovanje.
Tovarišu tajniku čestitajo.)

(Konec.)

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrovana zadruga s omejenim jamstvom.
Promet do konca maja **K 116.134.87.**

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3.
popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naši šolski zakoni.

(Dopis iz Istre.)

Pod tem naslovom je bilo priobčenih že nekaj dopisov v cenjenem "Tovarišu", ki so zbudili prav ostudne osebne napade v "Edinosti". Dopisnik, kolikor ga je bilo mogoče umeti, je dokazoval, da ni dosti, da ima dežela dobre in pravične zakone, ampak je neobhodno potrebno, da se zakoni kolikor od posameznika, toliko od raznih oblasti vrše. Dokazal je tudi, da je več slučajev, ko se zakoni kar svojevoljno kršijo. To menda je bilo vzrok, da se je napadalo dopisnika, ker njegove trditve ni bilo mogoče ovreči stvarno, se je hotelo to prikriti z osebnimi napadi. Da je bila dopisnikova trditev resnična, naj kaže sledeči slučaj:

V Dolini je trirazredna šola, ki bo v doglednem času razširjena v štirirazrednico in s tem pride tamošnji nadučitelj v I. plačilni razred. Zaraditega, ako bi bila služba razpisana, bi se oglasilo gotovo mnogo prosilcev; zakaj to je edino mesto v Istri, kjer bi bil slovenski učitelj zaradi krajevnega sistema v I. plač razredu.

Dosedanji nadučitelj je stopil na svojo prošnjo s 1. majem t. l. v pokoj in njegovo mesto bi moralo biti razpisano, a kaj se godi? Predsedništvo krajnega šol. sveta je naprosilo šol. oblasti, naj se ta služba namesti z nadučiteljem brez razpisa uradnim potom. Spomnilo se je, da bi bila prikrajšana s tem na svojih pravicah krajni šol. svet in občinski zbor in sklicala se je 4. maja seja okrajnega šolskega sveta in seja občinskega zbora, na katerih se je sklenilo ponoviti isto prošnjo. Ta sklep je v takem nasprotju s § 5. dež. zakona z dne 9. oktobra 1901, št. 35, in s § 6. dež. zakona z dne 5. junija 1908, št. 28, da bi ga moral predsednik sistirati na podlagi § 13. dež. zakona z dne 27. julija 1875, št. 18, kar pa ni bilo pričakovati v tem slučaju, ker ravno predsednik se je potezal za ta sklep.

Zaraditega se pozivlje k. kr. okrajni šolski svet, da ta sklep uniči in ker so pretekli že štirje tedni, odkar je izpraznjeno nadučiteljsko mesto v Dolini, da to službo v kratkem razpiše in s tem omogoči, da bo izvršeno imenovanje še pred pričetkom šolskega leta 1911/12.

Pozivlja se tudi istrske deželne poslane, da se odločno zavzamejo in zabranijo tako kršenje deželnih zakonov, ker h čemu so sicer deželni zakoni? Ako se sme kršiti nekaj paragrafov, se sme kršiti tudi druge, zaradi česar nastane v deželi anarhija in kadar bi naši nasprotniki kršili zakone, bi nam lahko odgovorili: "Tudi vi jih kršite, kadar vam kaže."

Enako se pozivlja "Slovensko učiteljsko društvo", da tudi ono opozori na to kršenje višje šolske oblasti s primerno petičijo. Predsednika se pozivlja, da koj skliče v ta namen odborovo sejo in, če je potreba, tudi izredni občni zbor. Kršilec zakonov se mora pokazati, da če so potlačili z oseb-nimi napadi enega dopisnika, nas niso še potlačili vseh, a vseh nas je sveta dolžnost, da branimo zakone, ki nam dajejo vsaj malo pravice.

Moji poizkusi, kako povzdigniti šolski obisk na šoli v Novi Štiti.

Govoril Ivan Kalc na zborovanju Gornjegrajskega učiteljskega društva dne 4. maja pri sv. Frančišku Ks.

Znano nam je vsem žalostno dejstvo, da je naš okraj še vedno uvrščen med tiste, ki se "bleste" po najvišjih odstotkih anal-fabetov. Gotovo je, da mora ta jako žalostna in sramotna prikazen boleti do dna srca vsakega, kdor ima le količkaj sočutja in smisla za blagor milega nam naroda slovenskega in za njegov vsestranski napredek. Vsak tak si bo ob vsaki priložnosti prizadeval, da pomaga kolikor najhitreje mogoče zaceliti navedeno hudo rakrano na telesu milega nam ljudstva ter z vsemi svojimi močmi deloval na to, da ga dviga ter končno dvigne iz duševne teme in dovede do svetle luči vsestranske prosvete. Hočemo li doseči to, treba nam je poiskati najprej vzroke te žalostne prikazni, brez teh ni mogoče ozdravljenja. Le kadar se spozna pravi vzrok bolezni, je mogoča njena ozdravitev.

Vsak lahko ume, da je neuspešno delovanje v šoli prvi in največji vzrok, ako ljudstvo ne dobi potrebne naobrazbe vsaj za svoje najprimitivnejše vsakdanje potrebe. Najvplivnejše sredstvo za brezuspešni šolski pouk je gotovo slab šolski obisk. Kaj pomagajo vse lepo sestavljene šolske postave, kaj osemletna ali celo šestletna šolska obveznost, čemu naj bo izvleček šolskih postav celo na zadnji strani šolskih naznanil, čemu še tako občutljiva kaznovanja zaradi šolskih zamud, ako in dokler prosto ljudstvo nima nikakršnega pojma o šoli in njeni nalogi, ki jo ima doseči v prid in blagor ravno istega ljudstva? Ali ljudstvu ni nikakor zameriti, ako ne razume nalogo, ki jo ima, oziroma je že zdavnaj imela vršiti šola, posebno ljudska šola, druge šole pri tem vprašanju itak ne pridejo v poštev.

Znano nam je vsem in nas to tudi uči zgodovina — za naš narod jako žalostne preteklosti — da so si gotovi sloji vedno in vedno prizadevali z vso silo obdržati prosto ljudstvo v nevednosti, da bi ga tem lažje — kot neumno živino — izrabljali za svoje udobno in razkošno življenje, ter mu niso privoščili niti trohice omike, akoravno je že bil zdavnaj znan nauk krščanske vere, da smo pred Bogom vsi enaki. Ko so pa vendar začeli ustanavljati šole tudi za prosti narod, našlo se je vedno le premnogo vpliv imajočih moči, ki so ovirale šolski razvitek, prav posebno še med našim slovenskim narodom, da se je ali preveč potujčevalo, da ni moglo razumno učenje priti do nikakršne veljave, ali se je med ljudstvo pošiljalo narodovega jezika nevesče učitelje, ali se je na vse mogoče načine protežiralo ravno iste, ki so delovali ravno nasprotno proti volji ljudstva in njegovi pravi in pametni naobrazbi in Bog si ga vеди, kaj še vse. Da je na uspehe v šoli vplivala tudi neobveznost šolskega obiska ter takratna jako nizka usposobljenost in preplitva naobrazba učiteljskega osebja, je razumljivo samoobsebi. Ako se je kateri po domači itak jako pomanjkljivi šolski naobrazbi podal za kakih šest mesecev kam v trg ali mesto, da se nauči orgljanja — kar je bilo najvažnejše — ter nekoliko boljšega čitanja, pisanja in računanja, ali če je pri vojaki postal kak korporaleček, je že bil sposoben za učitelja, posebno na kmetih. (Dalje.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za okraj ljubljanske okolice je imelo dne 1. junija t. l. svoje zborovanje v Narodnem domu v Ljubljani. Predsednik društva tovariš Žirovnik presrečno pozdravi v mnogobrojnem številu zbrano učiteljsvo, konstatuje sklepčnost ter poudarja, da je veselo znamenje, ker se je današnjega zborovanja udeležilo toliko tovarišev in tovarišic ter želi, da bi se tudi v bodoče radi shajali k društvenim zborovanjem.

Tajnik poroča, da je društvo imelo dne 28. decembra 1910. zborovanje v Ljubljani, na katerem je predaval g. prof. dr. Fr. Čadež o uspehih moderne tehnike. G. predavatelj je žel za poljudno in temeljito predavanje občno zahvalo. Dalje poroča, da se društvenih zborovanj udeležuje premalo članov, kar pa dela izjemo današnje zborovanje, h kateremu je prišlo toliko članov, da nas ni strah, da bi društvo nazad-

valo, ampak je pričakovati, da se društvo čim bolj razvije in uspeva. Poudarja zlasti, da se ni treba bati nikogar, kdor vestno izpolnjuje svojo stanovsko dolžnost — akopram ima vsak mnogo — tudi nepoklicanih nadzornikov. Vsakega člana dolžnost je, da se vedno udeležuje društvenih zborovanj in se vaelej in povsod resno zavzema za prosep društva. Nekateri se izogibajo društvu, boječ se zamere pri tem in onem. Ni treba praviti pri kom, ker so časi taki, da trpe značaji — a oni drugi z maslom težko obloženi hodijo na solnce in se grejejo v pristranski milosti.

Plače naše se zvišujejo že več let in se bodo menda zviševale toliko časa, da bodo vsa boljša mesta zasedena in nam bodo rezali kruh taki prijatelji, ki jih ima danes učiteljstvo — da bo ena čreda in en pastir.

Ostanimo vsi zvesti društvu kakor vojak, ki ne zapusti svojega prapora, dokler sam častno v boju ne pade ali pa slavno zmaga! — V Kanoso ne gremo, tam ni prostora za nas! Pustimo one, ki so za boljše službeno mesto menjali svoje prepričanje, zatajili svoje ideale, oskrnili stanovsko čast — vsi omahljivi, neznačajniki in sebičneži ostanite, kamor vas je gnalo srce — bolje: želoce!

Blagajnik omeni, da društvo še poseduje nekaj imetja, da še nismo na suhem. Predlaga, da se da primeren prispevek iz društvenega imetja za spomenik rajnkih tov. Jak. Marna in Ant. Požarja. — Sprejeto.

Pregledovalec računov sta jih našla v redu. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo se vzame odobruje naznanje.

Z veslikom se voli stari odbor, le namesto preselivše se tov. M. Žgurjeve se izvoli tovarišica Mar. Cepudrova.

Po končanem dnevnem redu smo se prijateljsko zabavali. Tov. Petrič izreka zahvalo obema tov. zastopnikoma v. k. okr. šol. svetu za njiju možati nastop v prid učiteljstva, čemur navzoči z navdušenjem pritrdijo. Tov. predsednik se v imenu društva poslovi od članice, vrle tov. Žgurjeve, ki se preseli na Trato, želeč ji: "Srečno pot in boljših časov."

Bil je dan pomemben, ki ga naše društvo z veseljem beleži v društveno kroniko.

Štajersko.

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo dne 11. maja v okoliški šoli v Konjicah. Udeležba je bila povoljna. Pogrešali pa smo tisto tovarišico in tovariša iz Čadrama, ki bi se bila tega zborovanja lahko udeležila, in pa še enega tovariša iz zelenega Pohorja, ki je došel lani jeseni v naš okraj.

Uvodoma se spominja tovariš podpredsednik umrlega tov. L. Serajnika, v pokojenega nadučit. na Prihovi, ter v imenu društva izraža vobče čislani rodovini Serajnikovi svoje sožalje. Pokojnik je bil ves čas zvest ud društva. Umril je tudi tov. Weixler, ki sicer ni bil naš narodni somišljenik, a se ni vmešaval v nam nasprotno zadeve.

Nadalje govori tov. podpredsednik o našem položaju. Živimo v dobi težkih bojev. Na eni strani se nam je boriti za izboljšanje gmetnega stanja, na drugi strani pa se imamo braniti proti nasilnim rodnim bratom in proti narodnim nasprotnikom. Zato je pa treba tesne organizacije. Sveta nam naj bo ta beseda! Za njo delajmo, nji se pokorimo! Ne bo nam težko ne eno ne drugo, saj je v organizaciji rešitev. Gorje odpadnikom iz naših vrst! Udarci, ki jih sedaj prizadevajo nam, bodo padli v prvi vrsti po njihovih sklonjenih hrbtih nazaj.

Nato se prečitajo dopisi, ki so došli društvu v dobi od zadnjega zborovanja.

Delegatom za letošnjo skupščino "Zaveze" se je prijavil tov. Karel Mravljak iz Zreč, za namestnika pa tov. Vomer iz Sv. Kunigunde.

Nadalje nam je tov. Časl na svojem z veliko pridnostjo in dobro predelanem referatu pokazal, kako bi se imelo referirati pri letošnji uradni konferenci o uredbi šolske knjižnice.

Prihodnje zborovanje bo dne 13. julija v Stranica.

Politiški pregled.

Dunajski krščanski socialisti so kapitulirali pred učiteljstvom. Kakor znano, so dunajskim krščanskim socialistom učitelji ravno tak trn v peti, kakor našim klerikalcem. Preganjali so jih na vse mogoče načine. Toda nižjeavstrijsko učiteljstvo je ostalo po večini značajno in se ni vstrašilo klerikalnega terorizma. Blizajo se državnozbornske volitve. In zdaj so krščanski socialisti ponižno zlezli pod klop in velikodušno odpustili učiteljem vse one zločine, katerih so jih sami prej dolžili. Na Dunaju je veliko število učiteljev in učiteljic, katere je šolska oblast slabo kvalificirala zaradi njihovega obnašanja v šoli ali pa izven šole ter jih kaznovala s tem, da jim je odrekla službene starostne doklade. Zdaj je pa dunajski okrajni šolski svet kar naenkrat prekal te naredbe ter označil delovanje teh prej kaznovanih učiteljev in učiteljic za popolnoma zadovoljivo. Priznal jim je tudi vse službene starostne doklade. S tem se je dunajski okrajni šolski svet pokazal v najlepši luči. Priznal je namreč, da je popolnoma po krivici preganjal učiteljstvo. In to je tista lumparija, katero naši klerikalci v našem deželnem šolskem svetu

redno prakticirajo. Mi le obžalujemo zastopnike deželne vlade, če ne bodo vpoštevali tega koraka dunajskega okrajnega šolskega sveta.

Obrambni vestnik.

* Izbruhi onemogle jeze so "Sloven-čeve" novice, ki jih je priobčil v svoji 120. in 111. številki. Glase se:

Zopet po kostanj v ogenj? V "Učiteljskem Tovarišu" od 19. maja piše Gangl o novih vojaških predlogih. Pod črto pravi: "Se daj lahko informujemo ljudstvo o novih vojaških zakonih." — Državnozbornske volitve se bližajo, Gangl bo s svojim namigavanjem zopet koga spravil v nesrečo. V deželnem zboru pa bo zahteval poviška učiteljskih plač od — poslancev S. L. S. Če nas ob volitvah ne pozna, pustite nas pri miru tudi v deželnem zboru. To bi bilo vsaj dosledno!

Denunciranje vsevprek. "Učiteljski Tovariš" protestira, ker zahteva ljudstvo, da se prestavi neka jutrovska učiteljica. Ljudstvo plačuje, ljudstvo ukazuje. To naj pomni liberalno glasilu. Vsi protesti in vse denunciacije ne bodo pomagale. Ljudstvo bo porazilo vsakega, kdor ne pojde z njim. Povemo pa še: Ena beseda zadnjega Slom-skarja ima več upliva in veljave pri vseh korporacijah in oblastnih v deželi kot sto in sto vaših protestov v "Tovarišu" in kot vsa vaša "veličastna" zborovanja. Za pošteno slovensko ljudstvo ostanete trikrat predrtni ničle. Res ne preostane vam drugega kot tolažba na boljše liberalno bodočnost. A ta je še daleč daleč za deveto deželo...

Kako postopajo z deželo liberalni učitelji! Ako se pokaže potreba, premestiti kakega učitelja vsled njegove krivde, ubere c. kr. dež. šol. svet ponavadi milostno pot, da ga ne premesti kazensko, ampak službeno, vsled česar se mu morajo selilni stroški povrniti. C. kr. okrajno glavarstvo račun adjustira, in potem se pravi: Dežela plačuj! Dežela pa ni samo zato tu, da plačuje, ampak hoče tudi račune pregl. dati. In to je potrebno! Učitelj Petrič n. pr. je za selitev iz Rudnika v Ljubljano položil račun — 1134 K. Germek je za selitev iz Komende v Krašnjo naračunal 770 K. In okrajna glavarstva take račune adjustirajo. Deželni odbor je sklenil: C. kr. deželni šolski svet naj izdela za selitvene stroške normale; dotlej naj se vsi selilni računi pošiljajo deželnemu odboru v pregled. Ea slučaj, pri katerem so se našli falzificirani računi, se naznani državnemu pravdnistvu.

To je podlo natolecevanje in mi bomo pošteno odgovorili na to natolecevanje klerikalnim deželnim odbornikom, ko zberemo vse potrebne podatke o računih. To naj nam verjamejo, verjamejo naj tudi to, da dr. Zajčevi "natančnosti" ne bomo prizanašali! V znamenju političkega bojkota bomo govorili z vami, lahkoverni zapravljevalci deželnega denarja!

* Iz zborovanja kamniške druž-nice "Slom. Zveze". Iz poročila posnemamo: "Govorili smo na zborovanju tudi o naši rak-rani, o slabih naših plačah. Tukaj je posebno pohvalno omeniti predsednika g. Julija Slapšaka, ki je posegel v debato in govoril prav iz srca v prilog takojšnje regulacije učiteljskih plač, zlasti še, da se raztegne 25% draginjska doklada na vse učiteljstvo.

Gospod poslanec dr. Krek je poudarjal, da bo predlog za zvišanje učiteljskih plač prišel kmalu iz vrst poslancev "Slovenske Ljudske Stranke."

Komentirati nam tega vprašanja ni potreba mnogo. Stojimo pred državnozbornskimi volitvami. Zborovanje se je vršilo v dr. Krekovem volilnem okraju. Dr. Krek kot gost ne more proti zahtevam učiteljstva nastopiti. Služb še primanjkuje, zato je pričnimo zopet z obljubami. Eksekucija je na višku in višje se je tirati ne da. Celu zmernejšim že pohaja potrpljenje. I. t. d. — Blagor jim, ki verujejo! Jakličovo in Ravnikarjevo izdajstvo nam je za vedno priča o resničnosti obljub!

* Tovariš Julij Slapšak je zadnjič na zborovanju svoje podružnice Slom. zveze — kakor posnemamo iz poročila "Slovenca" — govoril sledeče: "G. predsednik (J. Slapšak) je protestiral, da napada nek učiteljski list krščansko misleče učiteljstvo kar v obče; iz enega slučaja sklepati na splošno, ni logično; in ravno krščansko misleče učiteljstvo je na pravem potu, ker se ne oklepa onih filozofov, ki so drug drugemu izpodnašali stol, naposled pa padli s svojimi teorijami in sistemi. Le en filozov stoji sto in stoletja, nepremakljivo; le en vzgojni sistem je nepremagan: Kristus in Njegova vera. Zato je le tisto učiteljstvo na pravi poti, ki se obrača do Njega, ki stoji in drži. In to učiteljstvo je zbrano in se še zbira v Slomškovi zvezi, ki bo rastla in rastla iz jednostavnega razloga, ker je prevesna večina slovenskega učiteljstva verna; le nekaj belih vran je, ki jih je liberalizem odtujil svetinjam našim in naših očetov ter jih ne le politično, nego tudi splošno poliberalil." — Naj nam veruje tov. Slapšak, da smo poštenost vsekdar spoštovali. Dovolj naj nam pa tudi pripomniti, da smo ravno njega izvzeli in ga direktno kot takega imenovali, kadarkoli smo menili, da bi bil z našim poročilom tudi on po krivdi

svojih somišljenikov in soorganizirancev prizadet.

Smo toliko tolerantni, da se globokega verskega prepričanja g. J. Slapšaka ne dotikamo!

Primorani smo pa izjaviti, da mi nikdar ne prejemamo z bojem zoper demoralizovano učiteljsko v Slov. zvezi. Opravičeno bi bilo nam očitati, da napadamo iz enega slučaja vse, če bi večina — izjeme našejmo na prste — ne bila neznačajna, koristolovna in niskotno hudobna. V prvi vrsti pa velja to v tem oziru, ker si je ta večina izbrala tudi najnečestnejše može za svoje voditelje, ki vzdržujejo na površju najpodlejšje kreature našega stanu, polne najpodlejših dejanj.

Iz vseh teh dejanj zopet izvzemamo tov. Slapšaka, da se ne bo čutil krivično žaljenega.

Organizacija stanu, ki vzdržuje za predsednika človeka, ki na zakonodajnem mestu dela proti koristi lastnega stanu — ni vredna življenja! Mi vržemo ven onega, ki dela zoper interese lastnega stanu.

Člani Slov. zveze pa morajo celo podkupovati svojega predsednika s častnim članstvom, da bi se jih ta morebiti vendar kdaj usmilil in ne bi glasoval proti regulaciji učiteljskih plač. Pri nas bi bil kak tak Jaklič nemogoč kot predsednik organizacije.

Organizacija, ki daje odločilnejšo besedo možem, ki so odlikovani z izdajstvom lastnega stanu, z denunciantstvom lastnih kolegov, s tatvino, podlim natolcevanjem in eksekutstvom nad stanom in v lastnem stanu — ni vredna da, živi.

Organizacija, ki ima večino članov prodanih značajev, ki obranjuje v svoji sredi može a la Ravnika, Jaklič, Jeglič, Smrdel, Štrukelj, Kuhar itd. — ni vredna, da živi. Že v jedru nosi Sl. zveza kal koristolovstva, to lahko izpriča nje ustanovitelj in voditelj — Jaklič.

Ce hoče torej tov. Julij Slapšak ohraniti svoje poštenje, naj se loči od teh ljudi, naj ustanovi drugo, resnično „krščansko-mislečo“ organizacijo učitelstva in mi je ne bomo napadali — dokler bo pošteno delovala in dokler bodo nje člani pošteni in dokler ne bi postala tako gnala kakor je sedanja Slov. zveza.

Ne bomo sklepali iz posameznih slučajev na celoto, dokler bo večina dobra in poštena.

Zoper to Slov. zvezo pa brezobziren boj, ker ta boj je boj za poštenost in boj zoper demoralizacijo, ki se vzdržuje potom Slov. zveze in jo širi potom nje med učiteljski stan.

Pri načelnem boju ne poznamo prijateljstva!

Ustanovite novo organizacijo ali pa pomčite one, ki so zagrešili in omadeževali svoje in naše pošteno stanovsko ime in čast — ven, da bodo vrste čiste!

* V „Jutru“ čitamo: Neenaka mera. Med volilnimi agitatorji klerikalne stranka rogovično sedaj tudi „krščansko-misleči“ učitelji. Tako se je z Zabretovo gardo pojal tudi učitelj iz St. Vida nad Ljubljano Jeločnik in za Jakličev mandat se posebno „muja“ in postavlja šance svojemu šefu „krščansko-misleči“ učitelju Štruklju. Tudi nespodobno obnašanje „kršč. misli“ šol. voditelja Cepudra iz Ljubljane med pouličnimi demonstrantmi pri zadnjih občinskih volitvah je priča, kako so se „kršč. misleči“ učitelji vdinjali S. L. S. za agitatorje, da ista njih nesposobnost potem pristrano in krivično protestira v „najvišji šol. korporaciji v deželi“. Potem pa si dajo ti gospodje še o svojih junaštvih poročati v „Slovenca“, da zbude pozornost gotovih gospodov in se jim tako priporočajo. Če pa napreden učitelj govori na shodih, da, če celo čita „Jutro“ na cesti — slučaj D. iz Šmartna pri Litiji in G. iz Ljubljane — ga isti „Slovenec“ potem napada kot zločinca in deželni šolski svet disciplinarno vsled tega preganja. Če se zasledi, da „krščansko misleči“ šol. vodja čita politične časopise v šoli med poukom, skuša visoki c. kr. dež. šol. svet to potlačiti! — S tem slučajem pridemo tudi še pred javnost! — O dvojni meri visokega c. k. dež. šol. sveta bomo še govorili, ker hočemo ravno v tej točki dokazati baron Schwarzovo zrelost za penzijo!

To je odkrita in resnična beseda! Mi se le čudimo, da so c. kr. vladni organi, ki so po „Slovenčevih“ notici že prijeli tovariša Gaertnerja zaradi čitanja „Jutra“ na cesti, toli nekonsekventni in nepravilni, da tudi nasprotnih enakih slučajev ne primejo. — No, potem bi prenehalo preganjanje naprednega učiteljsva!

* V Slov. Narodu (št. 120.) čitamo: Ljubljanski nadučitelj Jeglič, o čigar brutalnem nastopanju smo zadnjič poročali po „Učit. Tov.“, je med učiteljsvom znan kot skrajno sirov. Take učence, ki jih ni maral je kaznoval na nezasišan način. Tako je nekoč nekemu iteligentnemu fantu zaradi malenkostnega prestopka ukazal leči na kateder. Ker pa se je učenec, že dorasel fant, tej sramotni kazni uprl, ga je Jeglič vrgel ob tla, ga suval s petami in hodil

po njem. Ko je učenec napravil poskus, vstati, mu je Jeglič še stopil na prsi in divjal in kričal, kakor bi bil obseden. In tako podivjan človek je učitelj. Če napreden učitelj kakega malopridnega učenca za ušesa pocuka, pride v disciplinarno preiskavo in dobi kazen. Jeglič pa sme divjati, kakor kak pijan šintar, pa se živ krst ne zgane. Kje pa je tu dež. šolski svet? Jeglič je že davno zaslužil, da ga sramotno spode iz službe. Proti takim ljudem — nobenih obzir. Naj se vsaka stvar naznani kazenskemu sodišču. — To je dejanje, ki kriči do neba! A ni še to zadnje junaštvo šolskega voditelja nad nedolžno šolsko mladino!

* Napad na šolskega voditelja J. Jegliča. „Učiteljski Tovariš“ in „Slovenski Narod“ se zadnje dni silovito zaganjata in ščujeta zoper šolskega voditelja J. Jegliča, in ga slikata v svojih listih kot moža takih nasilnostih, da je najbolje, da se ga kar takoj obesi. Z ozirom na popolnoma neosnovane in lažnjive napade je zahteval g. J. Jeglič takoj disciplinarno preiskavo od strani merodajnih krogov, da se pokaže vsa impertinenca teh lažij. Po končani preiskavi bomo pa nadalje govorili.

Tako čitamo v „Slovenca“ dne 19. maja t. l. — Mi smo pozvali Jegliča, naj nas toži ali pa vsaj pošlje popravke, a on tega ni storil. — Brez komentarja!

Učiteljski vestnik.

Reforma učiteljske.

Čudno, čudno! Govore toliko o reformi učiteljske, poudarjajo vedno in vedno nje prenujajo potrebo, in vendar smo čitali v ljubljanskem dnevniku neverjetne stvari, ki so se pa po naših informacijah izkazale kot resnične.

Zato ne moremo molčati, ker nočemo grešiti sami nad seboj in nad svojim naraščanjem!

In zopet! — Že čisto smo čuli pritožbe zoper neko vadniško učiteljico na tukajšnjem učiteljskem in versko fanatizirano učiteljskem. Kako je z njenimi uspehi širjenja marijinega devičarstva med učiteljskimi in kako se tu dela s ped. in z vzgojnimi načeli, o tem ob priliki. Povemo pa, da če prizadeta vadniška „Slov. škara“ ne bode prenehala z marijinim devičarstvom med kandidatinjami, bomo napeli druge strune! Omejenosti se prinaša še od druge strani dovolj v mladino, ni potreba, da bi se jo gojilo še na podlagi verskega fanatizma in nestrpnosti. Če kompetentne oblasti ne bodo strle terorja, ki ga goji ta vadniška „prostovoljna nadzorovalna dama“ nad kandidatinjami, ga bomo strli mi in bomo pripravili stariše kandidatinj do tega, da ga bodo strli isti! Tako kongregacije na ljubljanski realki, pri katerih se pozivlje sošolce na medsebojni družabni boj kot in na snovanje medsebojnih društev, kakor marijino devičarstvo in siljenje k istemu od strani vadniške učiteljice na ljubljanskem učiteljskem — bode moralo prenehati in se ne bode uganjalo na račun šole!

In dalje: Vadniška učiteljica S. je polna prečednih dejanj. Tako smo izvedeli, da je ta „Slov. škara“ tudi zelo oblastna. V pretečenih dneh je n. pr. neki kandidatinji iz III. letnika — če je tudi Marijina devica, ne vemo — takorekoč ukazala, da naj gre popoldne istega dne s sestro k spovedi, drugi dan pa k obhajilu, da bode „baje izbila pri tem mali sestrici — učenki njenega t. j. IV. razreda — „njeno trmo“. Na ugovor kandidatinje, da ima drugo jutro šolo, ji je na svojo odgovornost dala v ta namen prosto! Morebiti nam bode kompetentna oblast dala pojasnila, kako se je ta zamuda opravičila? Pojasnila želimo tudi, kako to, da se je pričel istega dne dopoldne v IV. razredu vadnice pouk še-le pet minut po pol 11. uri, namesto točno po zvonjenju, kar se ponavlja večkrat in vsled česar imajo potem otroke nadzorujoče kandidatinje sitnosti? — Kako hodi ta vadniška učiteljica presedavati vse pavze v — 00 — II. nadstropju, da prisluškuje pogovorom kandidatinj in potem raznaša — že ve kam — te pogovore, o tem bomo še govorili! — Če se zahteva od naprednega učiteljsva reda in se mu celo protizakonito prepoveduje po drž. zak. zjamčena svoboda — n. pr. čitanje „Jutra“ na cesti! — potem naj tudi tu govori „najvišja šolska oblast v deželi“ in naj napravi red pri tej učiteljici! — Prof. Jarc ima besedo! — Želimo, da se v interesu zavoda in v interesu upravičenega razburjenja med učiteljsvom napravi red!

Kranjske vesti.

—r— Od stopnje do stopnje — nazaj! Preteklo soboto je nadzornik Stiasny na okrajni konferenci v Krškem pozdravil okr. glavarja dr. Mathiana v — nemškem jeziku! — Okrajni glavar je priložil Stiasnemu zauschno s tem, da se mu je za-

hvalil v slovenskem jeziku. Stiasnemu, ki je začel zopet nemškutariti, povemo v plačilo tudi mi to, kar mu gre!

Štajerske vesti.

—š— Zloraba šolarjev v političke namene. Nedavno tega smo poročali, kako je izbral župnik na Teharjih, g. Čemažar, šolarje za agitacijo v prid Korošcu. Sedaj nam pa poročajo drug slučaj iz St. Petra v Savinjski dolini. V ponedeljek je priredil župnik dr. Jančič s šolarji zlet (!) na Hum. Med potjo je nahujskal deco, da so kričali „živio dr. Korošec“. Neki kmet je župnika opozoril, da je tako postopanje nedovoljeno, nakar je prišlo med njim in župnikom do hudega prepira. Tako „vzgojuje“ ta župnik že šolarje! Kaj pa porečeta k temu celjski okrajni in štajerski deželni šolski svet? — Tako poroča „Slov. Narod“. No, duhovščina menda dela preko vseh odredb in preko vseh zakonov.

—š— Iz Središča nam pišejo: Tretji roditeljski sestanek, ki se je vršil na naši šoli dne 28. majnika, je bil zopet izredno dobro obiskan. Zanimivo predavanje gosp. dr. A. Schwaba iz Celja je privabilo k sestanku okrog 150 staršev in drugih odraslih. Gosp. doktor je govoril nad poldrugeto uro o vprašanju zastran prve pomoči pri nezgodah. Popularno predavanje si je razdelil govornik na tri dele: 1. poškodbe brez zunanjih sledov, 2. poškodbe z zunanjimi sledovi in 3. rane. Posebnega pomena je bilo izvajanje g. doktorja zaradi tega, ker se je dotaknil le takih slučajev, v katerih si laik lahko sam pomaga, ako ima le količnik zavednosti ter lahko olajša delo zdravniku, ki ga je v posameznih slučajih poklicati. Tudi poglavje o pomenu domačih zdravil je poslušalce zanimalo. G. zdravnik je pojasnil vrednost najnavadnejših, pri nas udomačenih zdravil, kakor kamilic, tavžentrože, baldrijana, borovnic, čokolade itd. Vobče pa se je g. dr. Schwab strinjal z zdravniškimi strokovnjaki, ki so mnenja, da se pomen domačih zdravil pretirava. S tem, da je ob koncu g. doktor ponovil na kratko vso snov, je povzročil, da poslušalci niso nesli s seboj samo spomina na njegovo poučno predavanje, ampak tudi mnogo koristnih naukov, ki jim bodo ob raznih slučajih dobro služili. Hvala lepa g. dr. Schwabu za njegov trud in ljubeznjivost njegovo! Uverjen naj bodi, da je s svojim govorom izdatno povzdignil pomen roditeljskih sestankov v Središču.

Splošni vestnik.

Katalog učil. Pred seboj imamo katalog učil, katera dobavlja tvrdka A. Pichlerjeva vdova in sin na Dunaju — izvrstno delo v najboljšem pomenu besede. Ne moremo ga djeti iz rok brez nekoliko besed, ker je iz mnogih vzrokov prezanjiv. Ta katalog je namreč neprecenljiv voditelj za vse tiste, ki hočejo otroškim vrtcem in obrazovalnim zavodom — začeni od ljudske šole pa gori do vseučilišča — kaj potrebne preskrbeti. Ob enem pa je ta knjiga tudi nekaj spomenik marljivemu in resnemu delovanju omenjene tvrdke v štiridesetih letih, v katerih se je ta prodajalna učil, ki je svoje dni začela s primitivnimi, danes že nepoznanimi in pozabljenimi učnimi sredstvi, vspela do takega centralnega zavoda za vsa odgojevalna in poučna sredstva, da je v tej stroki noben drugi zavod ne v tuzemstvu ne v inozemstvu ne doseže in tem manj preseže. Uvaževati pa je treba to knjigo ne samo s stališča možnih naročb ampak tudi iz zgodovinskega, ker se v dejstvu, kako so učila nastala in se širila, pojavlja živa slika neumornega napredovanja, in se najboljše iz vsakodobnega stanja učnih pripomočkov razvidi, kako nalogo morata odgoja in pouk še izvršiti in v katerem smislu naj se to skuša doseči.

Pedagoško društvo v Krškem slavi letos svojo petindvajsetletnico. Ob tej priliki izda brošuro in priredi na dan 2. julija t. l. slavnostno zborovanje in koncert. Prosimo vsa društva, da se ozirajo na to. Natančneje poročilo o prireditvi pozneje.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 653. Kranjsko. 1—1
Na mestni nemški ljudski šoli v Ljubljani je vsled razpisa o. kr. deželnega sveta z dne 1. junija 1911, št. 3630 stalno popolniti službo mestnega učitelja extra statum s prejemki, ki so za učiteljsva sistemizovani.

Prosilci za označeno službo imajo svoje pravilno opremljene prošnje po predpisani službeni poti pri podpisnem o. kr. mestnem šolskem svetu Ljubljanskem vlagati najkasneje do 1. julija 1911.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri službeni oddaji ne bodo vpoštevale.

O. kr. mestni šolski svet Ljubljanski,
dne 3. junija 1911.

St. 1316.

1—1

Na dvorazredni ljudski šoli v Svibnem se razpisuje s tem nadučiteljska in učiteljska služba in na šestrazredni ljudski šoli v Radečah učiteljska služba v stalno na-mesčenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo seinkaj predpisanim potom do 15. julija 1911.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z dr. zdravno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

O. kr. okrajni šolski svet v Krškem,
dne 6. junija 1911.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Kdo ima

Pletersnikovega slovarja 5. sešitek prvega zvezka? (Od 321. do 401. strani.)

Ponudbe z navedbo cene sprejema uredništvo „Učit. Tov.“

Iv. Bonač

v Ljubljani

priporoča svojo trgovino papirja in pisalnih potrebščin, kartonažno tovarno, knjigoveznicu.

Slovensko Abecedo za ženska ročna dela

priporoča

Milena Kiferle

učiteljica ženskih ročnih del v Ljubljani, Dolenjska cesta 21.

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne poizkušnje. — Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

„Agleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Največja zaloga modernih letnih oblek za gospode in dečke, ter ogromna izbira konfekcije za dame in deklice, po priznanih nizkih cenah.

Gg. učitelji in učiteljice 10% ceneje.

J. Jax
Ljubljana
Dunajska cesta

Šivalni stroji, kolesa in pisalni stroji.